

SYLABUS
dotyczy cykliów kształcenia: 2021-2023, 2022-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/ MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU
Nazwa jednostki realizującej kierunek studiów podyplomowych	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot/ moduł	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa studiów podyplomowych	logopedia
Poziom kształcenia	studia podyplomowe
Semestr studiów/ kursu	rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język kształcenia	polski
Koordynator	dr Małgorzata Półtorak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej	dr Małgorzata Półtorak

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Praktyki	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
10	10							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku)

Wykład – zaliczenie bez oceny

Ćwiczenia – zaliczenie na ocenę

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą Wiedza na temat psychologicznych aspektów rozwoju mowy i myślenia
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu/ modułu

C ₁	wprowadzenie słuchaczy w problematykę trudności i niepowodzeń szkolnych – zapoznanie z terminologią i koncepcjami etiologicznymi trudności w czytaniu i pisaniu;
C ₂	zapoznanie słuchaczy z wczesnymi symptomami specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania oraz uświadomienie ich znaczenia w profilaktyce niepowodzeń szkolnych;
C ₃	zapoznanie słuchaczy z typowymi problemami szkolnego funkcjonowania dziecka ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu;
C ₄	nabycie przez słuchaczy podstawowych umiejętności planowania wczesnej stymulacji rozwoju dziecka, oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na rozwój poznawczy i

	motoryczny, a także programowania jednostki metodycznej zajęć korekcyjno-kompensacyjnych;
C5	zapoznanie słuchaczy z wybranymi metodami wspierania rozwoju dziecka oraz pracy korekcyjno-wyrównawczej.

3.2. Efekty uczenia się dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu/ modułu	Odniesienie do efektów uczenia się
EK_01	Słuchacz/ka zna terminologię używaną w pedagogice (zakres: terapia trudności w nauce pisania i czytania); ma elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki w systemie nauk oraz o przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach dysleksji z logopedią	K_Wo4
EK_02	Słuchacz/ka ma uporządkowaną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań i terapii dysleksji, zna jej przyczyny oraz narzędzia i metody pracy korekcyjnej; rozumie mechanizmy i źródła zakłóceń procesu komunikacji interpersonalnej – wie, jak wpływa na to dysleksja	K_Wo4 NW12 NW15
EK_03	Słuchacz/ka ma podstawową wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych i pomocowych; w szczególności wie, jakie działania należy podjąć w celu pomocy dzieciom z trudnościami w czytaniu i pisaniu	K_Wo4
EK_04	Słuchacz/ka wykorzystuje podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych związanych z trudnościami w nauce czytania i pisania; ocenia nieprawidłowości i używa odpowiednich narzędzi badawczych w celu zdiagnozowania problemu; słuchacz projektuje (planuje) program terapii, generuje rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych i prognozuje przebieg ich rozwiązywania oraz przewiduje skutki planowanych działań terapeutycznych u pacjentów/uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu	K_Uo4 NU2
EK_05	Słuchacz/ka jest przygotowany/a do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania terapeutyczne i zdolny/a do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie; ma przekonanie o sensie i wartości takich działań	K_Ko2

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Trudności i niepowodzenia szkolne. Zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny niepowodzeń szkolnych. Przegląd trudności rozwojowych i zaburzeń będących przyczyną trudności szkolnych dziecka. Konsekwencje niepowodzeń szkolnych w obszarach: dydaktycznym, wychowawczym, psychologicznym i społecznym.
Specyficzne trudności w uczeniu się czytania i pisania. Ustalenia terminologiczne. Przegląd historycznych i aktualnych koncepcji etiologicznych i opisujących patomechanizmy dysleksji rozwojowej. Symptomatologia dysleksji rozwojowej.

Wielospecjalistyczna diagnoza dysleksji rozwojowej. Sposoby badania funkcji poznawczych i motorycznych leżących w podstaw procesy czytania i pisania. Pedagogiczna diagnoza poziomu osiągnięć szkolnych ucznia.
Etapy oddziaływań terapeutycznych wobec ucznia z dysleksją rozwojową. Zasady postępowania z dzieckiem dyslektycznym. Optymalizacja procesu terapii pedagogicznej.
Warsztat pracy korekcyjno-kompensacyjnej. Przegląd dostępnych publikacji dotyczących metod i strategii pracy terapeutycznej z dzieckiem
Współpraca nauczyciela z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz rodzicami ucznia z trudnościami w czytaniu i pisaniu.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
Specyficzne trudności w uczeniu się czytania i pisania. Ryzyko dysleksji a dysleksja rozwojowa. Symptomy ryzyka dysleksji rozwojowej w różnych grupach wiekowych.
Profilaktyczne znaczenie wczesnej diagnozy ryzyka dysleksji. Skala Ryzyka Dysleksji jako narzędzie pomocne w identyfikacji zagrożenia specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.
Przegląd technik pracy ukierunkowanych na usprawnianie funkcji poznawczych i motorycznych. Prezentacja typowych ćwiczeń funkcji: wzrokowych, słuchowo-językowych, kinestetyczno-ruchowych, pamięci, uwagi, myślenia.
Wybrane metody usprawniania techniki czytania i pisania stosowane w pracy z uczniem z deficytami rozwojowymi w różnych grupach wiekowych. Strategie pracy z problemem dysortografii.
Przegląd metod wykorzystywanych jako wspierające proces korekcji i kompensacji deficytów rozwojowych oraz wyrównywania braków w zakresie węzłowych kompetencji szkolnych ucznia (m.in.: metoda W. Sherborne, metoda Dennisona, Metoda Dobrego Startu, techniki relaksacyjne i arteterapeutyczne, mnemotechniki).
Wspomaganie dziecka doświadczającego trudności w czytaniu i pisaniu jako element pracy logopedy.
Dziecko dyslektyczne jako uczeń: zasady i sposoby udzielania wsparcia i dostosowywania wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości; formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.

3.4. Metody dydaktyczne

Wykład:

- wykład problemowy z prezentacją multimedialną
- metody-podające

Ćwiczenia:

- dyskusja
- analiza i interpretacja tekstów źródłowych,
- analiza przypadków
- projekt

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

EK (efekt uczenia się)	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć
EK_01	Ocena ciągła w czasie zajęć dydaktycznych,	w., ćw.
EK_02	Ocena ciągła w czasie zajęć dydaktycznych,	w., ćw.
EK_03	Ocena pracy słuchacza na zajęciach	w., ćw.

EK_04	Ocena prezentacji przygotowanej przez słuchacza w ramach pracy zaliczeniowej; ocena przygotowanych przez słuchaczy pomocy do zajęć korekcyjno-kompensacyjnych,	Ćw.
EK_05	Obserwacja ciągła w czasie zajęć dydaktycznych, szczególnie w czasie przygotowywania i prowadzenia przez studentów zadań/ćwiczeń terapeutycznych do realizacji w parach lub grupach	Ćw.

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład: aktywna obecność na zajęciach, udział w dyskusjach, czytanie literatury; znajomość zagadnień z wykładów weryfikowana jest na ćwiczeniach

Ćwiczenia są oceniane w skali: bdb, +db, db, +dst, dst, ndst

Ocena zaliczeniowa z ćwiczeń jest wypadkową następujących elementów:

- obecność na zajęciach i aktywny w nich udział;
- przygotowanie w ramach pracy zaliczeniowej prezentacji z zakresu pracy terapeutycznej z dzieckiem doświadczającym trudności w czytaniu i pisaniu (stymulacja funkcji poznawczych, ćwiczenia w czytaniu i pisaniu, metody wspierające proces terapii itp.) wraz z pomocami;

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY SŁUCHACZA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	10 Ć + 10 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	
• przygotowanie do zajęć,	15
• studiowanie literatury przedmiotu	15
SUMA GODZIN	53
Sumaryczna liczba punktów ECTS:	2

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

Wymiar godzinowy:	Nie dotyczy
Zasady i formy odbywania praktyk:	Nie dotyczy

LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Bogdanowicz M., 2012, Ryzyko dysleksji, dysortografii i dysgrafii. Skala Ryzyka Dysleksji wraz z normami dla klas I i II, Gdańsk.
- Bogdanowicz M., Adryjanek A., 2004, *Uczeń z dysleksją w szkole. Poradnik nie tylko dla polonistów*. Warszawa.
- Krasowicz-Kupis G., 2008, *Psychologia dysleksji*. Warszawa.

- Skałbiana B., Lewandowska-Kidoń T., 2019, *Terapia pedagogiczna w teorii i działaniu*. Kraków.

Literatura uzupełniająca:

- Bogdanowicz M., 2003, *Diagnoza dysleksji rozwojowej w Polsce*, [w:] *Diagnoza dysleksji*, red. B. Kaja, Bydgoszcz.
- Bogdanowicz M., 2000, *Integracja percepcyjno-motoryczna. Teoria – diagnoza - terapia*, Warszawa.
- Domagała A., Mirecka U., 2017, *Zaburzenia komunikacji pisemnej*, Gdańsk.
- Gąsowska T., Pietrzak-Stępkowska Z., 1994, *Praca wyrównawcza z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu*, Warszawa.
- Grabałowska K., Jastrząb J., Mickiewicz J., Wojak M., 1996, *Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Poradnik metodyczny do terapii dzieci dyslektycznych*, Toruń.
- Grabowska A., Rymarczyk K. (red.), 2004, *Dysleksja. Od badań mózgu do praktyki*, Warszawa.
- Kaja B. (red.), 2003, *Diagnoza dysleksji*, Bydgoszcz.
- Korendo M., 2009, *Stymulacja i terapia. Przygotowanie do nauki czytania. Relacje czasowe i przestrzenne*, Kraków.
- Krasowicz-Kupis G. (red.), 2009, *Diagnoza dysleksji. Najważniejsze problemy*, Gdańsk.
- Krasowicz-Kupis G., 2003, *Język, czytanie i dysleksja*, Wyd. 3 popr. Lublin.
- Kujawa E., Kurzyna M., 1996, *Reedukacja dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu metodą 18 struktur wyrazowych*, Warszawa.
- Maciejewska A. (red.), 2007, *Zaburzenia komunikacji językowej w czytaniu i pisaniu*, Siedlce.
- Mańkowska I., 2005, *Kreowanie rozwoju dziecka. Kinezylogia edukacyjna i inne metody terapeutyczne w praktyce*, Gdynia.
- Oszwa U., 2007, *Dziecko z zaburzeniami rozwoju i zachowania w klasie szkolnej. Vademecum nauczycieli i rodziców*. Kraków.
- Pietras L., 2008, *Dysortografia – uwarunkowania psychologiczne*, Gdańsk.
- Półtorak M., 2012, *Prognozowanie umiejętności czytania i pisania uczniów klas początkowych na podstawie badań międzynarodowym testem dysleksji*. Rzeszów.
- Reid G., Wearmouth, 2008, *Dysleksja. Teoria i praktyka*, Gdańsk.
- Sazon-Brykajło J.J., 2009, *Trudności dzieci w posługiwaniu się kodem językowym: metody terapii*, Kraków.
- Skorek E.M. (red.), 2004, *Terapia pedagogiczna, t. 1: Wybrane zagadnienia, t. 2: Zagadnienia praktyczne i propozycje zajęć*, Kraków.
- Słupek K., 2017, *Gdy dziecko ma problemy z czytaniem*, Kraków.
- Zakrzewska M., *Trudności w pisaniu i czytaniu. Modele ćwiczeń*, Warszawa 1996